

(Stykket a.), hvormod vi (med Udtagelse af Madvig) have anset det for billigt, at det i Udkastet under b. (hos os a.) opførte Beløb forøges med de samme 20,000 Kroner. De Udelabelser, vi have foreslaaet i dette Stykke, ere motiverede ved hvad der ovenfor er foreslaaet ved Afsnit II og III.

Medundertegnede Madvig, der ikke kan forløse sig med de, som ham synes, vilkaarligt grebne Tal i § 28 (27) eller med den Naadighed, der gives, det er med andre Ord, det store Besvær og den Fare for Misbrug og lidet nyttig Anvendelse af Penge, der paabyrdes Undervisningsministeriet, og som overhovedet gaar ud fra, at Statskassen ved det kommunale Skolevesen, ud over Betalingen for det høiere Tilfyn, væsentlig kun skal træde til for ved Tilfud, der tages af hele Landets Indtægt, at bidrage til Byrdens ligeligere, om end ikke fuldstændig ligelige Fordeling, havde i Udvalget stillet et foreløbigt Forslag til en ny Paragraf i Stedet for Udkastets § 28, der i Forstningen fandt en Del Tilslutning, men senere frafaldtes, og som han, under Sagens nu givne Stilling og fordi han mangler Midler og Tid til fuldstændigere og sikrere Udarbejdelse, kun vil hensejtte her som Udtryk for en Tanke, til hvilken han tror, at man i Fremtiden vil komme hen.

„Hvert femte Aar opgjøres ved Kirke- og Undervisningsministeriets Omsorg en Oversigt over, hvad der i hver Amtsradsreds for Landsbyfskolerens Vedkommende til at fyldestgjøre det lovbudne Almueskolevesens Krav (uden Hensyn til frivillige videre gaaende Indretninger) er udredt (dog med Fradrag af, hvad der haves i Bygninger og Jordlod samt Legatmidler), og udbrages et Middeltal af Ydelsene i hele Landet og for hver Amtsradsreds i Forhold til Hartkornet. Imellem de Amtsradsredse, i hvilke Ydelsen i Forhold til Hartkornet er 20 pCt. høiere end Middeltallet, fordeles et Tilfud af Statskassen af Kroner saaledes at, saavidt Summen strækker til, de haardest bebyrdede Amtsradsredse faae deres større Ydelse dækket. Hvad der af dette Tilfud tilfalder hver Amtsradsreds, fordeles efter Amtsradsrets Skjøn imellem Kommunerne. Ingen Amtsradsreds kan faae et større Tilfud, end der behøves til at dække, hvad den har udgivet ud over 20 pCt. over Middeltallet.

For Kjøbstæbernes Vedkommende opgjøres en lignende Oversigt over Ydelsene i Forhold til Folketal og Bygningernes Assuranceverdi i Forening, og imellem de Byer, der have ydet over 20 pCt. mere i Forhold til Folketal og Assuranceverdi i Forening end Middeltallet, fordeles af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvesenet et Tilfud paa Kroner, saaledes at først de haardest bebyrdede ved Tilfudet bringes i lige Stilling med de næststaaende.

Begge Tilfud tilstaaes for 5 Aar.“

Mindretallet (N. Pedersen og N. Rasmussen) kan ikke erkjende at Regjeringens Lovforslag eller den Skikkelse, dette vil faae efter Flertallets Ændringer, endog tilnærmelsesvis afhjælper de største Mangler ved den nuværende Skoleordning. Flere af de foreslaaede Bestemmelser, f. Ex. Mulkteringsystemet, Indstrækning i Kommunernes Valgret ved Embedsbesættelserne, Statens Tilfyn, Bestemmelserne i §§ 28 og 29, anser Mindretallet dels for uhenfigtsmæssige og ikke praktisk gennemførlige.

Skal det lykkes at fremhjælpe Almuen til en bedre Undervisning, da maa der gives Forældrene og Kommunerne den størst mulige Frihed; dette er ikke alene nødvendigt, for at Forældrene kunne faae en større Kjærlighed og Tillid til Skolen, som er Betingelsen for en forbedret Undervisning, men ogsaa af økonomiske Hensyn bliver det ligesom nødvendigt at indrømme Kommunen en meget stor Indflydelse paa Skolevesnets Ordning, dersom Udgifterne ikke i alt for høi Grad skulle blive trykkende.

De Forandringer, der efter Mindretallets Formening stærkt trænges til, ere:

- 1) den størst mulige Frihed for de enkelte Beboere saavel som for Kommunen,
- 2) en anden Maade at besætte Embederne paa,
- 3) en anden Lønningsmaade for Lærerne og
- 4) Skoletvangen i Umindelighed ophævet.

Med disse Synspunkter for Die har Mindretallet søgt i Paragrafer at stille et famlet Ændringsforslag til Regjeringens Lovforslag, som Mindretallet skal tillade sig lidt nærmere at begrunde.

Hovedhensynet for Mindretallet er, at Skolen omordnes saaledes, at det bliver gjort muligt for Enhver at faae sine Børn underviste af en Lærer, som Enhver især har den fulde Tillid til. For at dette kan ske, ogsaa for Uformuende, har Mindretallet foreslaaet, at de bestemte Skolepenge udbetales af Kommunens Kasse til de Forældre, som selv i Øvrigt sørge for deres Børns Undervisning. Mindretallet maa meget stærkt fremhæve, at de Uformuende sættes i Stand til at kunne afbenytte Friheden paa dette Omraade i Lighed med de beboestillede Statsborgere, tilmed da det kan lade sig gjøre uden Opoffelse fra anden Side, ja endog til Lettelse for Kommunen.

For at forebygge, at Udgifterne til Skolevesenet ikke skulle blive større end nødvendigt, og for at Ordningen paa den mest fyldestgjørende Maade kan komme Kommunens Beboere til Gode, maa det overlades til Kommunalbestyrelserne paa ethvert Sted med de lokale Forhold for Die at indrette Kommunens Skolevesen efter bedste Skjønne; herved sigtes mest til de tyndt befolkede Egne. Det er ikke gjørligt ved Lovregler, ens for hele Landet, at foreskrive det Nette.

Ved Loven af 8de Marts 1856 blev der gi-